

2016 Voorjaar

Video:

<https://youtu.be/nfSq6b-C5QI>

Water Water Water Water

Belangenvereniging Noordwest Schokland – 15 agrariërs

Teelt zonder betrouwbaar watersysteem

Belangenvereniging Noordwest Schokland – Contact via: belangenverenigingnwschokland@gmail.com

Agenda

- Welkom
- Intro gebied & Belangenvereniging
- Aanleiding
- Problematiek
- Historie gebied & omgeving
- Overdenking en oproep
- Afsluiting

Welkom

Welkom op de zeebodem

Welkom in een gebied
gemaakt voor landbouw

Welkom op een akkerbouwbedrijf
dat veilig, gezond en hoogwaardig
voedsel produceert

Welkom in een gebied waar onze
toekomst in het water dreigt te vallen

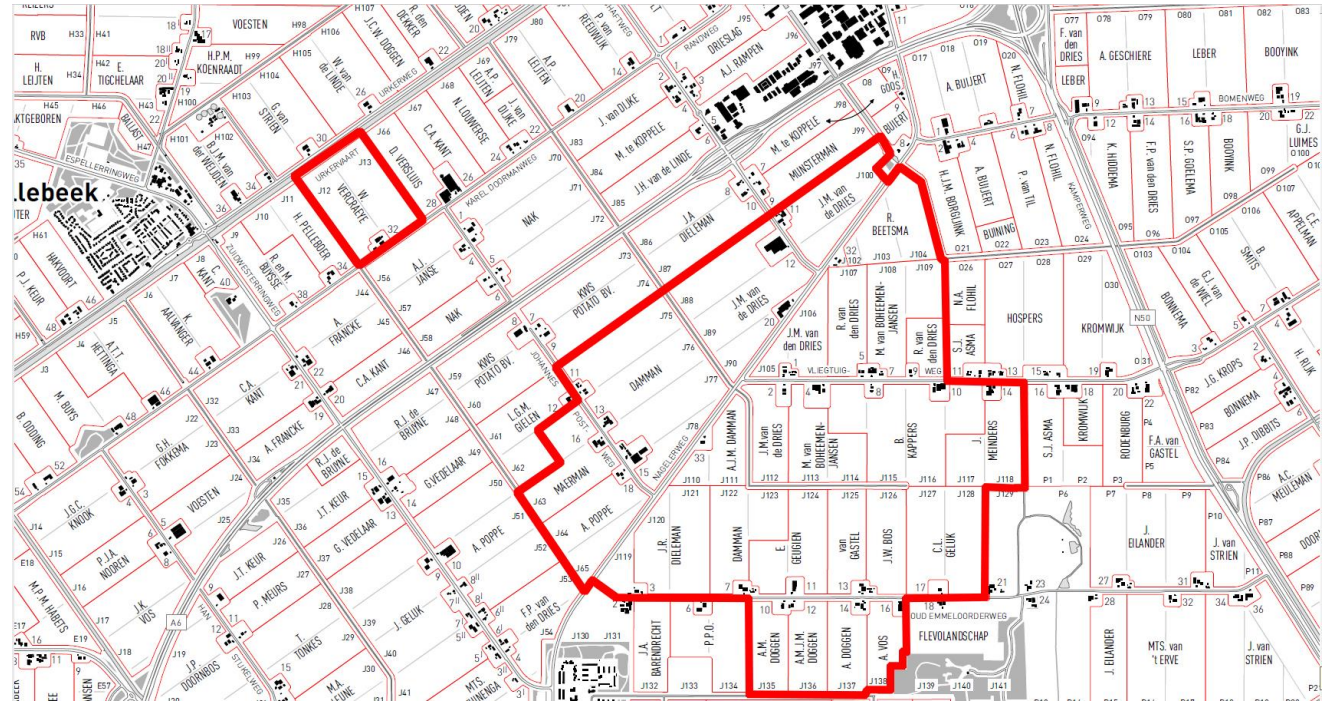

Intro gebied

- “normaal” gebied
 - Niet de mooiste grond van de NOP, maar met aandacht goed te betelen
- Gelegen ten noorden van Schokland
 - Rechte kavels opgenomen als karakteristieke omgeving
- Berucht -> bodemdalingsgebied

Introductie Belangenvereniging Noordwest Schokland

- Gebied Noordwest Schokland, ookwel Zuidoost Emmeloord:
Sinds 2008 serieuze problemen met waterschade
- 15 agrariers totaal ~850 ha verenigd
 - Elkaar helpen bij nattigheid
 - Samen nadenken over oorzaken & oplossingen
 - Samen aandacht vragen
 - Aanspreekpunt(!)

Aanleiding bijeenkomst

Voortdurende problematiek met water – uw hulp is nodig!

College Waterschap in AV 14-2-2023: “Technische maatregelen niet meer mogelijk in gebied”

- Vanuit het gebied oneens met deze uitspraak
- Problematiek naar ons idee deels gevolg acties waterschap
- Aanvraag normverlaging hangt ons boven het hoofd

Doelen:

- Iedereen informeren over probleem en urgentie
- Voorkomen dat ons gebied én onze toekomst onnodig opgegeven worden

Problematiek

Problematiek - Zware regenval

- Bodemdalingsgebied -> Verminderde drooglegging
 - Peil stijgt bij regen nog meer. Water aan wortels/punten gewas -> schade
- Gebied is afvoerputje van omgeving/polder
 - In de rest van de polder begint afwateren vrijwel meteen bij bemalen
 - Water stroomt soms niet ons gebied uit maar in na regen
- Verblijftijd water
 - In rest polder zakt peil weer, voldoende drooglegging en start afwatering kavels via drainage
 - In ons gebied blijft peil tot 48 uur te hoog, begint daarna afwatering pas en daarna pas afwatering kavels via drainage -> deze 48 uur zorgen voor schade

Historie gebied & omgeving

Plan- en aanlegfase polder

- Uitgangspunt voor hoogwaardige landbouwgrond
 - Grondwater op 1.40m onder maaiveld (drooglegging)
- Inlinken bodem (bodemdaling) al voorzien voor aanleg polder (!!!)
- Peil op -5.70 tov NAP gezet
- Verwachting/hoop dat watersysteem en peil op -5.70 tov NAP de eerste 10/20 jaar voldoende zouden zijn om 1.40m drooglegging te faciliteren

Eerste jaren polder

Al bijna meteen problemen met zeer snelle bodemdaling bij Tollebeek

Eind 1953 berekeningen voor onderbemalingsgebied Tollebeek

Oktober 1958 -> start onderbemaling

Gemaal “de Kievit” – 373 ha

Gemaal “de Fuut” – 367 ha

DIENT DER ZUIDER ZEEWERKEN. directie van de polder 8200 AP Lelystad							
’s-Gravenhage, 15 December 1953.							
Overzicht van onderbemaling te voorziene gebieden bij Tollebeek in Noordoostpolder							
Gebied	A	B	C	D	E	F	G
Oppervl. in ha	470	300	250	390	480	295	150
Diepste ligging	4,70-	4,70-	4,40-	4,40-	4,60-	4,30-	4,40-2)
te verwachten id.	4,90-	4,90-	4,60-	4,80-	4,80-	4,50-	4,60-
Polderpeil ¹⁾	6,20-	6,20-	5,90-	5,90-	6,10-	5,80-	5,90-
Vermogen bemaling in m3/min.	45	30	24	36	45	30	15
Aanleg kosten	65.000,-	60.000,-	38.000,-	42.000,-	69.000,-	41.000,-	28.000,-
Gekap. expl. kosten	33.000,-	21.000,-	15.000,-	22.000,-	31.000,-	15.000,-	10.000,-
Totaal	98.000,-	81.000,-	53.000,-	64.000,-	100.000,-	56.000,-	38.000,-
id. per ha 3)	210,-	270,-	210,-	165,-	210,-	190,-	255,-

Vervolgjaren

1971: Uitbreiding onderbemaling Tollebeek met 762 ha
Gemaal “de Rietgors”

1993: Uitbreiding onderbemaling Tollebeek met 500 ha
Gemaal “Steven Rippen”

1995: Schokland wordt UNESCO Werelderfgoed

Rechthoekige kavels in omgeving opgenomen als karakteristiek onderdeel

1998: Desastreuze waterschade als gevolg van grote regenval
Bij einde regen water tot slootkant, niet(!) op het land
12 uur later halve kavels onder water verdwenen.

Gebied aangemerkt als “risicogebied”

Vervolgjaren – Schokland

2003/2004: Start vernatting Schokland

Peilbesluit Schokland Noord (2003/2004) - Randvoorwaarden:

3: Noodwaterafvoer via o.a. Vliegtuig-d-tocht

4: Geen grondwateroverlast agrarische omgeving

Informatiebijeenkomsten vernatting Schokland

Vragen agrariers naar invloed/impact.

Samengevat antwoord:

- Geen impact verwacht.
- Geen 0-metingen gedaan

Agrariers vertrouwen op kundigheid waterschap

Vervolgjaren – Aanpassing Bomentocht

2005: Aanpassing afwatering kavels Sloefweg

Extra water van kavels aan Sloefweg via Bomentocht (door ons gebied) zonder enige aanpassingen stroomafwaarts

- Fijn dat Waterschap onze collega's die met waterproblematiek zaten heeft geholpen
- Veronderstelling dat extra waterbelasting door Waterschap is onderzocht en dat maatregelen zijn genomen zodat geen afwenteling (op ons gebied) plaatsvindt

Agrariers vertrouwen op kundigheid waterschap

2005: Actualisatie bodemdalingsprognose

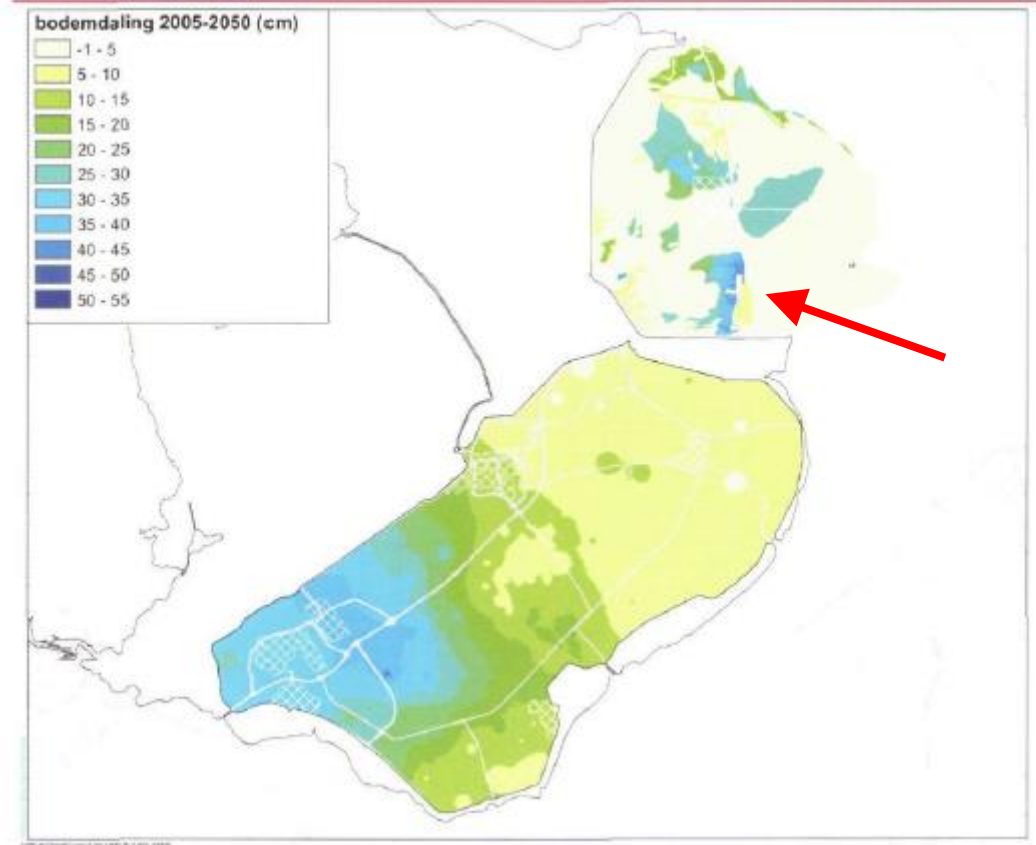
Flevopolder en Noordoostpolder zakken nog maximaal een halve meter

Ebbing van Tuinen (Witteveen+Bos)
Dion van den Bersselaar
(Waterschap Zuiderzeeland)

H₂O 17-2005

Duidelijke waarschuwing?

Afb. 1: Bodemdaling Flevopolder en Noordoostpolder tot 2050.

Tussenstand begin 2006

Bodem daalt (bekend/voorzien sinds voor aanleg polder)

Extra waterdruk van Schokland bij zware regenval

Extra water vanuit Bomentocht

Peil in gebied nooit aangepast

Watersysteem stroomafwaarts nooit aangepast

Echter wisten we toen nog niet wat ons te wachten stond...

Waterproblematiek – Twijfelfase

2008

- Onverklaarbare natte plekken op de kavels
- Agrariers nemen maatregelen
 - Drainage (soms tot 4m tussenafstand)
 - Mechanisatie (lichter), banden, ...
 - Aanpassingen bouwplan
 - ...

Als ondernemer zoek je het eerst bij jezelf én probeer je het zelf op te lossen

2016
Voorjaar

2016 Uien

5 ha
2,5 ha niet te oogsten
J112

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

2016 Uien

11 ha
5 ha niet te oogsten
J109

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

2016 Uien

12 ha
4 ha niet te oogsten
J116

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

2016 Suikerbieten

6 ha

2 ha < 35.000 planten

J113

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:

belangenverenigingnwcshokland@gmail.com

nd@gmail.com

2016 Aardappels

J112

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
[belangenverenigingnwsc
hokland@gmail.com](mailto:belangenverenigingnwsc
hokland@gmail.com)

Waterproblematiek – 1e gebiedsproces (2014)

2014

- Agrariers hebben bij verschillende instanties geïnformeerd / overlegd / situatie aangekaart.
Gebied “ineens” gelabeld als bodemdalingsgebied
Probleem op de radar, maar...
- Waterschap, Provincie, Gemeente, LTO en RVB (Domeinen) starten gebiedsproces samen met agrariers
Looptijd 2014 – 2016(!)

Conclusies 1e gebiedsproces (2016)

Technische maatregelen zijn mogelijk

- Pomp in Zuider-d-tocht
- Verdiepen Vliegtuig-d-tocht
- Voortstuwers Hannie Schafttocht

(onderbemaling lijkt een “vies” woord te zijn geworden)

Zonder technische maatregelen is enige “teelt” met reeël saldo zon op land

2017 Winter

J108 (dichtstbij)
J109 en verder

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:

belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

2017 Aardappels

Uitgangspunt
2-8
J108

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@schokland.nl

nd@gmail.com

An aerial photograph of a farm. On the left, there is a large house with a red roof and several solar panels on the roof. Next to it is a smaller building. The rest of the image is dominated by a large, rectangular field of potato plants, which appear as a grid of green and brown patches. A road runs along the bottom of the field.

2017 Aardappels

Na week met veel
regen
10-8
75% niet te oogsten
J108

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@schokland.nl
hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

Agrariers in actie (2018)

- Oprichting Belangenvereniging
 - Aanspreekpunt overheden
 - Continu vragen om urgentie, aandacht, oplossingen
 - Vertrouwen in / samenwerken met het waterschap -> gebieden om ons heen in het verleden netjes geholpen
- Start onderzoek zon op land (eigen initiatief)
- “Graven” in documentatie
 - Peilbesluit NOP 2003 -> 22% van “lage afdeling” niet in orde
 - Watersysteemtoets Waterschap 2012 -> gebied niet in orde

2018 Tarwe

12 ha
5 ha schade
J109

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

2018 Tarwe

24 ha
4 ha schade
J107

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:
belangenverenigingnwschokland@gmail.com

nd@gmail.com

2018 Suikerbieten

6 ha

2 ha < 35.000 planten

J113

Belangenvereniging
Noordwest Schokland –
Contact via:

belangenverenigingnwsc@hokland@gmail.com

hokland@gmail.com

Periode van slecht nieuws (2019-2023)

- Vliegtuig-d-tocht kan niet uitgebaggerd worden
Risico opbarsting
- Zon op land verboden
 - Op hoogwaardige landbouwgrond... maar wat is hoogwaardig?
- Project Voortstuwers wordt afgeblazen
- Gebied moet in transitie, maar niemand heeft enig idee waarheen
- Geen perspectief in gebied. Ondernemingen staan stil

Periode van slecht nieuws (2019-2023)

- 2e gebiedsproces (provinciaal)
 - Belofte dat het geen herhaling van zetten wordt...
 - Interne analyse gebiedsproces (2023): Er zijn (te) weinig inhoudelijke vorderingen
 - Waterschap vraagt normverlaging en ontheffing van zorgplicht aan voor bodemdalingsgebied Noordwest Schokland (NOP)
- 1e stap in afwaarderen gebied?

Stand van zaken anno 2024

- Bodem daalt
- Extra waterdruk van Schokland
- Extra water vanuit Bomentocht -> pomp + duiker Zuider-d-tocht (voor 150 van 850 ha). 700 ha nog niets voor gedaan
- Normverlagingsverzoek
- Peil nooit aangepast sinds drooglegging polder
- Ondernemen zonder toekomstperspectief

Problematiek

Problematiek - Zware regenval

- Bodemdalingsgebied -> Verminderde drooglegging
 - Peil stijgt bij regen nog meer. Water aan wortels/punten gewas -> schade
- Gebied is afvoerputje van omgeving/polder
 - In de rest van de polder begint afwateren vrijwel meteen bij bemalen
 - Water stroomt soms niet ons gebied uit maar in na regen
- Verblijftijd water
 - In rest polder zakt peil weer, voldoende drooglegging en start afwatering kavels via drainage
 - In ons gebied blijft peil tot 48 uur te hoog, begint daarna afwatering pas en daarna pas afwatering kavels via drainage -> deze 48 uur zorgen voor schade

Overdenking en oproep

Overdenking - Mogelijkheden

Water afvoeren -> Pompen (boerenverstand)

- Blij met pomp in Zuider-d-tocht
Waterschap gaat over tot plaatsing, dus maatregel effectief(?)
- Aanvraag oplossing (pomp?) à la Zuider-d-tocht voor resterende 700 ha van gebied (brief 9-3-2024)
- Pompen zorgt voor directe start afvoer water bij regen, niet pas na 48 uur -> raakt in kern problem
- Op gebiedsavond 23-2-2023 voorstel tot pilot gepresenteerd

Overdenking – Oplossingen(?)

Onderbemalen / dynamisch gebiedsspecifiek peilbeheer

- Grotere drooglegging = meer marge voordat water schade doet aan gewassen
- Alleen nodig tijdens teeltseizoen

De oplossing die tot nu toe telkens is gekozen(!!!)

Overdenking - Aandachtspunten

Verhalen over versnelling inklinken veen bij onderbemaling

- Data over bodemdaling bij (onder)bemaling niet afkomstig van klei op veen (polder) maar van 100% veen (veenweide)
- Grondwatermetingen kavels gebied 2017/2018: Veen komt niet droog te liggen(!)
- Geen bewijs snellere bodemdaling onderbemaling Tollebeek (al 70 jaar)

Conclusies

- Bodemdaling is niet nieuw, ook niet in de polder. In het verleden is telkens daadkrachtig opgetreden om de situatie het hoofd te bieden
- Het is niet nodig om ons gebied (en andere gebieden in Flevoland) kapot te laten gaan
 - Rondom Tollebeek wordt anno 2024 ~2500ha onderbemalen
- Peil is sinds het begin van de polder gelijk gebleven (in ieder geval in ons gebied...)
- Watersysteem NOP is ~80 jaar oud, nooit serieus herzien / aangepakt

Oproep

Treedt U alstublieft daadkrachtig op

- Niet nodig om gebied nu op te geven
- Mogelijkheden en oplossingen
- Denk buiten vastgestelde kaders
 - Dat kon bij vernatting Schokland ook...
- Geef het gebied toekomst, zoals bedoeld bij aanleg polder
- Geef ondernemers een eerlijke kans om te ondernemen

Dank voor uw aandacht